

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับ
บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

THE RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE LEADERSHIP BEHAVIOR
OF ADMINISTRATORS AND ORGANIZATIONAL CLIMATE UNDER
OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 12

¹วาสนา คุระแก้ว, ²อรรครา ธรรมาธิกุล และ ³ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่

¹Wasana Kurakaew ²Akara Thammathikul and ³Teeraphong Somkhaoyai

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ประเทศไทย

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand.

¹bobowasana@gmail.com

Received :March 10, 2022; Revised :March 25, 2022; Accepted :April 10,2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร 2) เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 กลุ่มตัวอย่าง เป็น ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 342 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอย

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

² อาจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พหุคูณแบบขั้นตอน ผลวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การสร้างมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การทำงานเป็นทีม การมีความคิดยืดหยุ่นและปรับตัว การมีวิสัยทัศน์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การเจรจาต่อรอง และการมีความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ 2) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเอื้ออาทรต่อกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกัน การเติบโตทางวิชาการและสังคม การสร้างบรรยากาศเชิงบวก การสร้างแรงจูงใจ และการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวม อยู่ในระดับสูงมาก ($r = .933$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการพยากรณ์ที่ได้ คือ $\hat{Y} = .407$ (Constant) + .375 (A4) + .266 (A6) + .264 (A5) $\hat{Z} = .420$ (A4) + .278 (A6) + .293 (A5)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์,ผู้บริหารสถานศึกษา,บรรยากาศองค์การ

Abstract

The purposes of this research were 1) To study the creative leadership of school administrators, 2) To study the organizational climate of schools, and 3) To study the relationship between creative leadership of school administrators and the organizational climate in schools under the Secondary Educational Service Area Office 12. The samples were 342 administrators and the teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office 12. Selected by using stratified random sampling. The instrument used in the research was a questionnaire with the rating scale of levels. The statistics used of data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis. The findings revealed as follows: 1) The creative leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 12 was at a high level. When considering each aspect of school's administrators' creative leadership, the interpersonal relations comes first, followed by teamwork, flexibility and adaptation, leadership vision, awareness of individuals, negotiation and creativity, respectively. 2) The organizational climate in schools under the Secondary Educational Service Area Office 12, as a whole, was

at a high level. When considering each aspect in terms of the arithmetic mean, generosity is ranked highest, followed by promotion of collaborative decision, academic and social development, the construction of positive climate, motivation building, trustworthiness building, respectively. 3) The relationship and the construction of forecasting equation between the school administrators' creative leadership and the organizational climate in the schools under the Secondary Educational Service Area Office 12, as a whole, was rated at a high level ($r = .933$) and was relating to the statistical significance at the level of .01. The forecasting equation was as follows $\hat{Y} = .407$ (Constant) + $.375$ (A4) + $.266$ (A6) + $.264$ (A5) $\hat{Z} = .420$ (A4) + $.278$ (A6) + $.293$ (A5)

Keyword: Creative leadership, Schools administrators, Organizational climate

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ความคิดความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมใดจัดการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังคมนั้นก็จะมีพลเมืองที่ดีมีคุณภาพซึ่งจะสามารถธำรงรักษาความเจริญของประเทศชาติไว้พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างตลอดและต่อเนื่อง(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 5) กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ การปฏิรูปสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตร และการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้นโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่ต้องใช้ภาวะผู้นำในการดำเนินการกิจให้ประสบความสำเร็จผู้บริหารจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารเพียงใดนั้นจะต้องมีพฤติกรรมการบริหารที่เหมาะสม ต้องเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการ มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์การควบคู่กันไป (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2555, 67-68) การบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมาย จำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในปัจจุบันการบริหารองค์การไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนต่างเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องทำการพัฒนา หรือปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด เพื่อจะได้เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารงานแก่องค์กรให้มากขึ้น เพราะนอกจากจะเป็นผลดีต่อองค์กรนั้นโดยตรงแล้วยังทำให้องค์กรสามารถปรับตัวรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างเหมาะสม (เกศสรินทร์ ตรีเดช, 2552, 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มี

ความสำคัญในการโน้มน้าว สร้างแรงกระตุ้นใจให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้และร่วมพลังกันปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ ค้นหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าอยู่เสมอ กล้าลองผิดลองถูกไม่กลัวความล้มเหลว เรียนรู้จากความผิดพลาด ไม่กลัวประสบการณ์ในอดีต ตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2555, 38)

สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นองค์กรทางสังคมที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการบริหารงานเนื่องจากมีภารกิจหลักในการให้การศึกษาแก่เยาวชน บรรยากาศองค์กรจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาองค์การของมนุษย์ เป็นสิ่งเชื่อมโยงองค์การเข้าด้วยกัน โดยบรรยากาศที่พึงประสงค์ย่อมส่งผลที่ดีต่อการทำงานของบุคลากรในองค์กรและจะเป็นการสนับสนุนการจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ทองทิพภา วิริยะพันธุ์, 2551, 1) จะเห็นได้ว่าถ้าผู้บริหารให้ความสำคัญต่อบรรยากาศขององค์กร จะช่วยให้ผู้บริหารวางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น นอกจากนี้จะเป็นการสร้างเสริมความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานแล้วจะช่วยให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้นแล้วจะบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้เร็วขึ้น (บราวน์และโมเบอร์ก, 1980, 420) ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศขององค์กร

จากผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ครูมีอัตรากำลังใจน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูทั้งยังต้องปฏิบัติงานในด้านอื่นๆ รวมถึงงานนโยบายต่างๆ ที่ผู้บริหารมอบหมาย ทำให้ครูปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มศักยภาพ ประกอบกับบรรยากาศในการปฏิบัติงานของคณะครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อประสานงานกัน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งบรรยากาศในการทำงานนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความคิด จิตใจและคุณธรรมของบุคลากร ที่ผลต่อการปฏิบัติงานและความพึงพอใจนั้นยังส่งผลต่อความภาคภูมิใจที่มีต่อองค์กร (ชนันท์ จันทรินทร์, 2550, 12) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นผลลัพธ์ที่สำคัญด้านหนึ่งของการจัดกระบวนการศึกษา ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ และเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนให้เกิดบรรยากาศที่ดีในองค์กร ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับบรรยากาศองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
2. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 12
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับ บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3,976 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ปีการศึกษา 2563 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608) ซึ่งได้กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 351 คน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 4 ชั้น ใหญ่พิเศษ ใหญ่ กลาง และเล็ก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การ คำนึ่งถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความคิดยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิด สร้างสรรค์ 5) การทำงานเป็นทีม 6) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และ 7) การเจรจาต่อรอง

2.2 บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา 6 ด้าน คือ 1) การสร้างบรรยากาศเชิง บวก 2) การสร้างแรงจูงใจ 3) การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4) การส่งเสริมให้มีการ ตัดสินใจร่วมกัน 5) การเติบโตทางวิชาการและสังคม และ 6) การเอื้ออาทรต่อกัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความคิดยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ 5) การทำงานเป็นทีม 6) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และ 7) การเจรจาต่อรอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา 6 ด้าน คือ 1) การสร้างบรรยากาศเชิงบวก 2) การสร้างแรงจูงใจ 3) การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4) การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกัน 5) การเติบโตทางวิชาการและสังคม และ 6) การเอื้ออาทรต่อกัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร และบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 : แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การมีวิสัยทัศน์	4.26	0.67	มาก
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.25	0.71	มาก
3. การมีความคิดยืดหยุ่นและปรับตัว	4.29	0.68	มาก
4. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.12	0.75	มาก
5. การทำงานเป็นทีม	4.30	0.74	มาก
6. การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.38	0.70	มาก
7. การเจรจาต่อรอง	4.21	0.79	มาก
รวม	4.27	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา คือ ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 4.38) รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 4.30) ส่วนด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.12)

2. การศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 : แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การสร้างบรรยากาศเชิงบวก	4.29	0.72	มาก
2. การสร้างแรงจูงใจ	4.26	0.70	มาก
3. การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	4.23	0.75	มาก
4. การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกัน	4.30	0.70	มาก
5. การเติบโตทางวิชาการและสังคม	4.29	0.70	มาก
6. การเอื้ออาทรต่อกัน	4.35	0.73	มาก
รวม	4.29	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา คือ ด้านการเอื้ออาทรต่อกัน ($\bar{X}$ = 4.35) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.30) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = 4.23)

3. การศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของ ผู้บริหาร (A)	บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา (B)						
	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B
	r	r	r	r	r	r	r
A1	.759**	.728**	.750**	.702**	.687**	.663**	.767**
A2	.826**	.802**	.814**	.776**	.799**	.761**	.855**
A3	.819**	.817**	.842**	.802**	.768**	.775**	.863**

A4	.893**	.853**	.854**	.795**	.852**	.811**	.905**
A5	.869**	.864**	.858**	.827**	.824**	.803**	.899**
A6	.857**	.832**	.864**	.774**	.774**	.815**	.880**
A7	.883**	.811**	.848**	.787**	.776**	.808**	.879**
A	.912**	.878**	.899**	.843**	.846**	.839**	.933**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร (A) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 (B) โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก ($r = .933$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ชื่อตัวแปร	B	β	t	Sig.
Constant	.407		5.191	.000
การมีความคิดสร้างสรรค์ (A4)	.375	.420	10.781	.000
การสร้างมนุษยสัมพันธ์ (A6)	.266	.278	7.203	.000
การทำงานเป็นทีม (A5)	.264	.293	6.675	.000
R = .942 F = 884.116 Sig = .000 R ² = .887 Adjusted R ² = .886				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า เมื่อนำปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัว คือ การมีความคิดสร้างสรรค์ (A4) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ (A6) และการทำงานเป็นทีม (A5) สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้ $\hat{Y} = .407$ (Constant) + .375 (A4) + .266 (A6) + .264 (A5) และในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $\hat{Z} = .420$ (A4) + .278 (A6) + .293 (A5) โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ($R = .942$) ซึ่งสามารถพยากรณ์บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาได้ร้อยละ 88.70 ($R^2 = .887$)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 มีข้อค้นพบที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จากการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า การมีวิสัยทัศน์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความคิดยืดหยุ่นและปรับตัว การมีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการเจรจาต่อรอง เป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงมีและปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กฤษพล อัมระนันท์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอแม่वंก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุพรรณิกา ฤกษ์มงคล (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธนาภรณ์ นิลพันธ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับดีมากเช่นเดียวกัน

2. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จากการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เพราะว่าบรรยากาศองค์การที่ดีเกิดขึ้นโดยสถานศึกษาได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนภารกิจกรมต่างๆ จากผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้บริหารมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อีกทั้งมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่ เป็นที่ยอมรับ ทำให้กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารคอยดูแลช่วยเหลือแก้ไขข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุริวัลย์ ใจงาม (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องบรรยากาศองค์การ แรงจูงใจในการทำงาน และความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้บรรยากาศองค์การ แรงจูงใจในการทำงาน และ

ความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้านและ สอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ อภิวรรณ กันวิเชญ (2559) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพบดินทร์ อำเภอโคสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้บรรยากาศองค์การในโรงเรียนตามความเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพบดินทร์ อำเภอโคสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เพราะว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การเป็นไปในทางบวก ทำให้ครูมีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีการตัดสินใจร่วมกัน ทำงานเป็นทีม และโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งความเอื้ออาทร ดูแลห่วงใยและมีความผูกพันกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จารินี สิกุลจ้อยและคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียนในทางบวกในระดับสูงและสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของอภิวรรณ กันวิเชญ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพบดินทร์ อำเภอโคสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และ สอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ Ghanbari (2013) ได้ทำการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับแรงจูงใจในการทำงานและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกขององค์กรที่มหาวิทยาลัย Bu-Ali Sina ผลการวิจัยพบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างบรรยากาศองค์การและแรงจูงใจในการทำงานและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกขององค์กรจากความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกสามารถสร้างสมการพยากรณ์ทำนายได้ ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = .407 (\text{Constant}) + .375 (A4) + .266 (A6) + .264 (A5)$ และสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $\hat{Z} = .420 (A4) + .278 (A6) + .293 (A5)$ โดยด้านที่มีอำนาจการพยากรณ์มากที่สุด คือ การมีความคิด

สร้างสรรค์ รองลงมา คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อธิบายได้ว่าเมื่อผู้บริหารใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงระบบ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วนำมาประยุกต์พัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานในสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุน ควบคุม ส่งเสริมบุคลากรในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี ย่อมส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กร เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาและมุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียนในลำดับต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการวิจัยที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร กับบรรยากาศขององค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง เพราะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ติดตามเรื่องราวต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับตนเองและเรื่องราวทั่วไป มีปฏิภาณไหวพริบสามารถในการประยุกต์เรื่องราวต่างๆ ให้เกิดสิ่งใหม่ๆ สามารถคาดการณ์สิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีความเป็นไปได้เป็นผู้มีอิสระในความคิดและการแสดงออกในสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้ที่กำลังตัดสินใจในการที่จะดำเนินการแสดงออกในสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบ เป็นผู้ที่มีความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างถ่องแท้ที่จะเป็นพื้นฐานเกี่ยวข้องกับความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่องนั้นๆ รวมถึงมีความสามารถพิเศษในการจูงใจและสร้างมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงการทำงานเป็นทีม ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ๆ ที่ท้าทาย ส่งผลให้บรรยากาศของโรงเรียนดี ทำให้บุคลากรในโรงเรียนมีความพึงพอใจในงานและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้นด้วย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวแปรพยากรณ์บรรยากาศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร 3 ด้าน ได้แก่ การมีความคิดสร้างสรรค์ การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กรของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นจุดแข็งนำมาพัฒนาบรรยากาศของสถานศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษฎพล อัมระนันท์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่वंศ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เกศสรินทร์ ตรีเดช. (2552). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารินี สิกุลจ้อยและคณะ. (2558). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกรินทร์.
- ชนันนัทธ์ จันทรินทร์. (2550). *อิทธิพลของการจัดการทรัพยากรมนุษย์และบรรยากาศองค์การต่อผลการปฏิบัติการของพนักงานในเขตอุตสาหกรรมภาคเหนือ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2551). *การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สหธรรม.
- ธนาภรณ์ นิลพันธ์นันท์. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2555). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2555). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในจักรพรรดิวงษา (บรรณาธิการ)*. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สุพรรณิกา ฤกษ์มงคล. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุริวัลย์ ใจงาม. (2560). *บรรยากาศองค์การ แรงจูงใจในการทำงานและความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

อภิวรรณ กันวิเชียร. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรม
การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพบดินทร์ อำเภอกองสูง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยบูรพา.

Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organization theory and management:
Approach*. New York: John Wiley and Sons.

Cronbach, L.J.(1990). *Essentials of Psychology Testing*. 5th ed. New York :
Harper Collins Publishers Inc.

Ghanbari, S.T. (2013). *The relationship between organizational climate and
motivation to work and behavior of a member of the University of Bu-
Ali Sina*. Australia : SouthWestern Cengage Learning.

Krejcie,R.V., & Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research
activities*. Educational and Psychological Measurement, 30 (3), 608.

